

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT
DHE SPORTIT
AGJENCIA KOMBËTARE E PROVIMEVE

PROVIMI ME ZGJEDHJE I MATURËS SHTETËRORE

SKEMA E VLERËSIMIT TË TESTIT

Lënda: Ekonomi bërthamë
Udhëzime të përgjithshme

Varianti A

- Testi përmban në total 40 pikë.
- Testi ka 20 pyetje: 10 me zgjedhje dhe 10 me zhvillim.
- Për pyetjet me zgjedhje përgjigjja e saktë vlerësohet me një pikë.
- Për pyetjet me zhvillim janë dhënë modele përgjigjesh të sakta.

- *Pyetjet me zgjedhje*

Numri i Pyetjes	1	3	5	7	9	11	13	15	18	20
Përgjigja e saktë	A	D	C	A	D	C	D	D	D	C

- *Pyetjet me zhvillim*

Shënim:

- Në skemën e vlerësimit të testit, për pyetjet me zhvillim janë dhënë modele përgjigjesh të sakta. Nxënësi do të marrë pikët e merituar edhe nëse ai ka dhënë përgjigje me fjalë të tjera por që janë brenda kontekstit të përgjigjes së saktë.
- Në pyetjet me zhvillim, ku kërkohen dy, tre apo katër nga të gjitha përgjigjet e sakta të mundshme, në rast se nxënësi ka dhënë aq përgjigje të sakta sa i kërkohen nga pyetja, atëherë atij do t'i jepen të gjitha pikët maksimale me të cilat është vlerësuar pyetja.
- Nxënësi do të marrë aq pikë sa është vlerësuar pyetja edhe në rast se ai ka dhënë më shumë përgjigje të sakta nga sa i kërkohen.
- Nxënësi merr pikë duke dhënë përgjigje sipas formimit të tij edhe nga lëndët e tjera. Kalimi nga njëra pikë te tjetra e një problemi nuk e ndëshkon në pikëzim, pasi ato lidhen me njëri-tjetrin

1. A) të shkojë të shikojë një shfaqje teatri

2. Model përgjigjeje:

a)

- GDP
- taksat
- ndryshimi i prodhimit
- ndryshimi i të ardhurave të gjithë vendit
- rritja ekonomike
- të ardhurat kombëtare
- ndryshimi i nivelit të përgjithshëm të çmimeve
- ndryshimi i nivelit mesatar të çmimeve
- inflacioni
- ndryshimi i punëzënies
- ndryshimi i papunësisë
- kurset e këmbimit valutor

b)

- përcaktimi nga firma i:

- çmimit të produktit
- sasisë së produktit
- numrit të punëtorëve
- pagës së punëtorëve
- sasisë së të mirave që do të shpenzojë familja
- sasisë së mallrave që konsumon familja
- sasisë së të ardhurave të individit
- sasisë së të mirave që konsumon individit, etj.

3 pikë Nëse shkruan dy nga problemet makroekonomike dhe një problem mikroekonomik

OSE

2 pikë Nëse shkruan dy nga probleme makroekonomik

2 pikë Nëse shkruan një problem makroekonomik dhe një mikroekonomik

1 pikë Nëse shkruan një problem makroekonomik

1 pikë Nëse shkruan një problem mikroekonomik

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

3. D) blerësit mendojnë se çmimi do të ulet në të ardhmen

4.

Model përgjigjeje

a)

1. mungesë oferte
2. tepriçë kërkesë

b)

1. rradhë të gjata në pritje
2. nxitje e dukurive të mitmarrjes
3. lulëzim i tregut të zi
4. ineficencë ekonomike

3 pikë Nëse shkruan një tipar që karakterizon tregun, kur qeveria vendos çmime tavan që janë më të ulëta se çmimi i ekuilibrit dhe dy prej dukurive që mund të ndodhin nga vendosja e këtij çmimi.

OSE

2 pikë Nëse shkruan një tipar që karakterizon tregun, kur qeveria vendos çmime tavan që janë më të ulëta se çmimi i ekuilibrit dhe një prej dukurive që mund të ndodhin nga vendosja e këtij çmimi.

2 pikë Nëse shkruan dy prej dukurive që mund të ndodhin nga vendosja e këtij çmimi.

1 pikë Nëse shkruan një prej dukurive që mund të ndodhin nga vendosja e këtij çmimi

1 pikë Nëse shkruan një tipar që karakterizon tregun, nga vendosja e këtij çmimi

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

5. C) gjalpiti

6.

Model përgjigjeje:

- a) 10; 30 $Q_D > Q_S$
pikën e merr edhe vetëm me çmimin, se kjo kërkohet.
- b) 80; 100 $Q_S > Q_D$
- c) 80 $Q_D = Q_S$

Përgjigjet marrin pikë nëse jepet shifra, **pra çmimi**, sepse ai kërkohet.

(përgjigja është e mjaftueshme edhe nëse gjejnë **vetëm njërin nga çmimet** që plotëson kushtin përkatës)

Nëse shkruajnë vetëm me simbole kërkesën dhe ofertën, nuk marrin pikë. Nëse i shkruajnë këto simbole, krahas shifrave, nuk u shtohen apo zbriten pikë.

3 pikë Nëse shkruan saktë të tria përgjigjet e kërkesave

OSE

2 pikë Nëse shkruan saktë dy nga përgjigjet e kërkesave

1 pikë Nëse shkruan saktë një nga përgjigjet e kërkesave

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

7. A) kur masa e të ardhurave të tij është e madhe

8.

Model përgjigjeje:

a) hartimi i statutit dhe rregullores;

- b) licensa
- c) aksionerët zgjedhin bordin e drejtorëve(nëse thotë vetëm zgjedhjen e bordit e merr pikën)
- d) bordi i drejtorëve
- e) e drejta e votës
- f) bordi zgjedh presidentin dhe specialistët
- g) raportimi(raporti vjetor)

3 pikë Nëse shkruan tre nga hapat që duhet të ndjekim për të organizuar një formë tipike korporate
OSE

2 pikë Nëse shkruan dy nga hapat që duhet të ndjekim për të organizuar një formë tipike korporate

1 pikë Nëse shkruan një nga hapat që duhet të ndjekim për të organizuar një formë tipike korporate

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

9. **D) 25 000 lekë**

10.

Model përgjigjeje:

a) 300 njësi paraje	AVC
b) 360 njësi paraje	ATC $9000:25=360$
c) 1000 njësi paraje	MC = $9000 \cdot 7000/27-25$

Përgjigjet marrin pikë nëse jepet shifra, **pra çmimi**, sepse ai kërkohet. Nëse shkruajnë vetëm me simbole kërkesën dhe ofertën, nuk marrin pikë. Nëse i shkruajnë këto simbole, krahas shifrave, nuk u shtohen apo zbriten pikë.

3 pikë Nëse shkruan saktë të tria përgjigjet e kërkesave

OSE

2 pikë Nëse shkruan saktë dy nga përgjigjet e kërkesave

1 pikë Nëse shkruan saktë një nga përgjigjet e kërkesave

11. **C) 120**

12. Model përgjigjeje:

a)

- 1.numër i madh firmash
- 2.lehtësia e hyrje-daljeve në treg

b)

1.

- konkurenca e plotë hedh në treg produkt homogjen
- konkurenca monopolistike hedh në treg produkte të diferencuara

2.

- çmim pranuese(konkurenca e plotë)
- çmimkërkuese(konkurenca monopolistike)

3 pikë Nëse shkruan dy tipare të përbashkëta dhe një dallim për konkurrencën e plotë dhe konkurrencën monopolistike

OSE

2 pikë Nëse shkruan dy tipare të përbashkëta mes tyre

2 pikë Nëse shkruan një tipar të përbashkët dhe një dallim mes tyre

1 pikë Nëse shkruan një tipar të përbashkët mes tyre

1 pikë Nëse shkruan një dallim mes tyre

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

13. **D) Stabilizon ekonominë**

14. Model përgjigjeje:

a)

- kontrolli i shpenzimeve të vetëdijshme nëpërmjet vendosjes së një niveli maksimal për to
- miratimi i një ligji që kërkon buxhet të balancuar, me qëllim që qeveria të detyrohet të ushtrojë kontroll për shpenzimet, duke i përputhur me të ardhurat
- emetimi i parave shtesë nga banka qendrore
- shet bono thesari për llogari të qeverisë kur ka nevojë për fonde hua

b)

- kur ekonomia është në rënie, rritja e shpenzimeve ndihmon gjallërimin ekonomik
- emetimi i parave rrit inflacionin (zhvlerëson monedhën vendase)

- borxhi publik është barrë për brezat e ardhshëm
- borxhi publik është barrë për ekonominë
- huamarrja për të financuar shpenzimet kapitale, si ndërtimi i rrugëve, spitaleve, shkollave etj., ka të njejtin kuptim si huamarrja nga privatët për investime
- zgjidhja me emetim parash ka kosto të rëndë për individin (shtohen taksat për individin duke ndikuar në nivelin e të ardhurave personale dhe atyre të individit)
- rritja e taksave ul eficensën (njerëzit nuk kanë nxitje për të punuar më shumë), etj.

3 pikë Nëse shkruan dy rrugë që mund të përdorë qeveria për të pakësuar deficitin buxhetor dhe borxhin e publikut dhe një argument kundërshtues për to

OSE

2 pikë Nëse shkruan dy rrugë që mund të përdorë qeveria për të pakësuar deficitin buxhetor dhe borxhin e publikut

2 pikë Nëse shkruan një rrugë që mund të përdorë qeveria për të pakësuar deficitin buxhetor dhe borxhin e publikut dhe një argument kundërshtues për të

1 pikë Nëse shkruan një rrugë që mund të përdorë qeveria për të pakësuar deficitin buxhetor dhe borxhin e publikut.

1 pikë Nëse shkruan një argument kundërshtues për të

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

15. D) **depozitat në valutë**

16. Model përgjigjeje

- a) 8000 dhe 8500 (merr pikë edhe kur jep vetëm një vlerë)
- b) 9000
- c) mallrat e ndërmjetëm nuk përfshihen(sepse ndodh llogaritje e dyfishtë)
- **3 pikë** Nëse shkruan saktë të tria përgjigjet e kërkesave
  - **OSE**
  - **2 pikë** Nëse shkruan saktë dy nga përgjigjet e kërkesave
  - **1 pikë** Nëse shkruan saktë një nga përgjigjet e kërkesave
  - **0 pikë** Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

17. Model përgjigjeje:

- a) një i sapo diplomuar(me arsim i mesëm ose të lartë)/ një njeri që kërkon punë për herë të parë/ një njeri që lë punën dhe kërkon punë tjetër më të mirë, etj.
- b) mospërputhje e vendit të punës me kualifikimin e individit/inxhinier mekanik kur mbyllet uzina/inxhinier metalurg kur nuk përputhet kualifikimi i tij me vendin e punës, etj.
- c) kur ka kriza ekonomike rritet numri i të papunëve/ pakësohet prodhimi nga bizneset që çon në pakësimin e numrit të punëtorëve/ ka pak investime që mundësojnë punësime të reja, etj.
Pika merret me raste konkrete, pra, me shembuj, siç e ka kërkesa e ushtrimit, dhe jo me përcaktimin e llojit të papunësisë.
- **3 pikë** Nëse shkruan saktë nga një shembull për të tre llojet e papunësisë
  - **OSE**
  - **2 pikë** Nëse shkruan saktë nga një shembull për dy nga llojet e papunësisë
  - **1 pikë** Nëse shkruan saktë një nga një shembull për një lloj papunësie
  - **0 pikë** Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

18. D) **deflacion**

19. Model përgjigjeje

- a) instrumente fiskalë që hyjnë në veprim pa ndërhyrjen e qeverisë dhe të parlamentit
- b)
1. taksat mbi të ardhurat vetjake (ndryshimet automatike të të ardhurave nga taksat)
  2. Përfitimet e papunësisë (pagesat për papunësi, fondet e bamirësisë dhe pagesat për transfertë)

3 pikë Nëse shkruan përcaktimin e konceptit stabilizues automatikë dhe dy stabilizues automatikë.

OSE

2 pikë Nëse shkruan përcaktimin e konceptit stabilizues automatikë dhe një stabilizues automatik.

2 pikë Nëse shkruan dy stabilizues automatikë.

1 pikë Nëse shkruan përcaktimin e konceptit stabilizues automatikë

1 pikë Nëse shkruan një stabilizues automatik.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim **OSE** nuk përgjigjet fare

20. C) **përparësive krahasuese**